

KRĄG BIBLIJNY

Materiały dla duszpasterzy,
animatorów i wszystkich,
którzy pragną
czytać Pismo Święte

43

DZIEŁO
BIBLIJNE†
IM. ŚW. JANA PAWŁA II

KRĄG BIBLIJNY

Materiały dla duszpasterzy,
animatorów i wszystkich,
którzy pragną czytać Pismo Święte

Rada naukowo-programowa

Ks. prof. Henryk Witczyk (KUL)
PRZEWODNICZĄCY RADY

Ks. prof. Antoni Tronina (KUL)
STARY TESTAMENT

Ks. prof. Artur Malina (UŚ)
NOWY TESTAMENT

KRAĞ BIBLIJNY

Materiały dla duszpasterzy,
animatorów i wszystkich,
którzy pragną czytać Pismo Święte

DZIEŁO
BIBLIJNE
IMI. ŚW. JANA PAWŁA II

Tarnów 2020

© by Wydawnictwo BIBLOS, Tarnów 2020

ISBN 978-83-7793-742-6

Nihil obstat

Tarnów, dnia 08.08.2020 r.

ks. prof. dr hab. Janusz Królikowski

Imprimatur

OW-2.2/48/20, Tarnów, dnia 10.08.2020 r.

Wikariusz generalny

† *Stanisław Salaterski*

Recenzja naukowa:

ks. prof. dr hab. Janusz Królikowski,

ks. dr hab. Sławomir Stasiak, prof. PWT

Redakcja:

ks. dr hab. Piotr Łabuda, prof. UPJPII

Wybór i redakcja tekstów patrystycznych:

ks. prof. dr hab. Antoni Żurek

Współpraca:

Andrzej Dobrowolski

Projekt okładki:

Mateusz Kowal

Patronat:

Sekretariat: ul. Czwartaków 10 m. 4

20-045 Lublin

e-mail: dzielbib@kul.lublin.pl

<http://www.biblista.pl>

Druk:

Poligrafia Wydawnictwa BIBLOS

Wydawnictwo Diecezji Tarnowskiej

Biblos

Plac Katedralny 6, 33-100 Tarnów

tel. 14-621-27-77

fax 14-622-40-40

e-mail: biblos@biblos.pl

<http://www.biblos.pl>

SPIS TREŚCI

SŁOWO OD BOGA	
– Ks. prof. dr hab. Henryk Witczyk	7

SPOTKANIA Z EWANGELIĄ ŚW. MATEUSZA

Dr Joanna Jaromin	
1. WYZNANIE PIOTRA (Mt 16,13-20)	11
2. PIERWSZA ZAPOWIEDŹ MĘKI I ZMARTWYCHWSTANIA. WARUNKI NAŚLADOWANIA JEZUSA (Mt 16,21-28)	18
3. PRZEMIENIENIE JEZUSA (Mt 17,1-8)	24
4. PRZYJŚCIE ELIASZA (Mt 17,9-13)	30
Ks. dr Wojciech Kardys	35
5. UZDROWIENIE EPILEPTYKA (Mt 17,14-21)	35
6. DRUGA ZAPOWIEDŹ MĘKI I ZMARTWYCHWSTANIA. SPRAWA PODATKU ŚWIĄTYNNEGO (Mt 17,22-27)	41
7. SPÓR O PIERWSZEŃSTWO. ZGORSZENIE (Mt 18,1-11)	48
8. ZABŁĄKANA OWCA (Mt 18,12-14)	55
Ks. dr Grzegorz M. Baran	61
9. UPOMNIENIE BRATERSKIE. OBOWIĄZEK PRZEBACZENIA (Mt 18,15-22)	61
10. NIELITOŚCIWY DŁUŻNIK (Mt 18,23-35)	72
11. NIEROZERWALNOŚĆ MAŁŻEŃSTWA (Mt 19,1-9)	79
12. DOBROWOLNA BEZZENNOŚĆ. JEZUS BŁOGOSŁAWI DZIECI (Mt 19,10-15)	87
13. BOGATY MŁODZIEŃC (Mt 19,16-22)	95
Ks. mgr lic. Franciszek Wielgut SCJ	101
14. NIEBEZPIECZEŃSTWO BOGACTW (Mt 19,23-26)	101
15. NAGRODA ZA DOBROWOLNE UBÓSTWO (Mt 19,27-30)	108
16. PRZYPOWIEŚĆ O ROBOTNIKACH W WINNICY (Mt 20,1-16)	114
17. TRZECIA ZAPOWIEDŹ MĘKI I ZMARTWYCHWSTANIA. SYNOWIE ZEBEDEUSZA (Mt 20,17-28)	121

POZNAWAĆ BIBLIĘ

- I. *Wprowadzenie do Pisma Świętego* – dr hab. Krzysztof Mielcarek, prof. KUL
Starożytna literatura żydowska
Qumran – historia osady i badań archeologicznych 131
- II. *Stary Testament* – ks. prof. dr hab. Mirosław Stanisław Wróbel
Księga Aggeusza – nazwa, treść i orędzie teologiczne 139
Świątynia jerozolimska w orędziu proroka Aggeusza 143
- III. *Nowy Testament* – ks. dr hab. Piotr Łabuda, prof. UPJPII
PISMA ŚW. JANA, CZ. 8
Apokalipsa św. Jana – egzegeza (3) 149

BIBLIA I LITURGIA

- Ks. dr Grzegorz Rzeźwicki 167
„*Mężczyznę i niewiastę ich stworzył*” – sakrament małżeństwa (1) 167

SŁOWO OD BOGA

W przedmowie do dokumentu *Natchnienie i prawda Pisma Świętego*¹ przewodniczący Papieskiej Komisji Biblijnej kardynał Gerhard Müller podkreśla, że „Całe życie Kościoła opiera się na słowie Bożym, które jest przekazywane w Piśmie Świętym, czyli w księgach Starego i Nowego Testamentu. Kościół wierzy, że wszystkie te księgi są natchnione, czyli ich autorem jest Bóg, który dla ich napisania posłużył się wybranymi przez siebie ludźmi. Dzięki natchnieniu księgi Biblii komunikują prawdę. Natchnienie i prawda decydują o ich znaczeniu dla całego życia i posłannictwa Kościoła. Księgi, które nie pochodzą od Boga, nie mogą przekazywać słowa Bożego, a księgi, które nie zawierają prawdy, nie mogą być źródłem życia i posłannictwa Kościoła. Nie zawsze jednak łatwo dostrzec tę prawdę, która jest zapisana w księgach Pisma Świętego”².

Cały dokument Papieskiej Komisji Biblijnej przypomina współczesnym uczniom Chrystusa, że Biblia jest księgą świętą, gdyż jej autorem jest sam Bóg. Egzegeci z wielu krajów przybliżają w nim tajemnicę natchnienia Biblii, ale pokazują też, jak wiele tematów przez nią podejmowanych ono obejmuje. Uważna lektura Pisma Świętego prowadzi jednak do wniosku, że głównym jego tematem jest Bóg i Jego plan zbawienia ludzi. „Prawda, którą znajdujemy w Piśmie Świętym, w istocie swej dotyczy Boga i jego związku ze stworzeniami”³. Przy takiej wadze tematu nic więc dziwnego, że na kolejnych kartach tego ważnego dokumentu analizowane są problemy, które pojawiają się przy lekturze słowa Bożego. A wszystko po to, aby zarówno duchowni, jak i świeccy, czyli wszyscy członkowie wspólnoty Kościoła, mogli słuchać Pisma Świętego „jako słowa, które pochodzi od Boga i mówi o Bogu dla życia świata”⁴.

Z satysfakcją można stwierdzić, że Dzieło Biblijne im. św. Jana Pawła II, wraz z licznym gronem współpracowników, w swoim podejściu do słowa natchnionego respektuje stanowisko opisane w do-

¹ Papieska Komisja Biblijna, *Natchnienie i prawda Pisma Świętego. Słowo, które od Boga pochodzi i mówi o Bogu, aby zbawić świat*, Kielce 2014.

² Tamże, s. 5.

³ Tamże, s. 6.

⁴ Tamże, s. 8.

kumencie Papieskiej Komisji Biblijnej, czego odzwierciedleniem jest choćby wydawany od wielu lat „Kraąg Biblijny”.

Zeszyt 43 „Kregu Biblijnego” w pierwszej części przybliży nam kolejne rozdziały Ewangelii według św. Mateusza za sprawą ściśle biblistycznych omówień, duszpasterskich aktualizacji, a także komentarzy zaczerpniętych z pism ojców Kościoła. Takie wielostronne wniknięcie w tajemnicę Biblii uświadamia, że jej poznawanie jest eklezjalnym procesem, który decyduje o stałym odnawianiu się tożsamości Kościoła w oparciu o słowo natchnione. Druga część – jak zwykle – porusza różne zagadnienia. Tym razem są to: a. dzieje wspólnoty z Qumran, której zawdzięczamy wiele świadectw głębokiego poruszenia duchowego, panującego w czasach Jezusa, pozwalających na rekonstrukcję kontekstu religijnego Jego wystąpienia; b. działalność pisarska Aggeusza i rola tego proroka mniejszego w odbudowie świątyni jerozolimskiej; c. losy Kościoła w wizji Apokalipsy św. Jana. Część trzecia koncentruje się na biblijnych podstawach sakramentu małżeństwa. Jako że w dzisiejszych czasach przez wielu jest on deprecjonowany, więc w „Kregu Biblijnym” zostanie mu poświęcone więcej miejsca.

Mam nadzieję, że najnowszy zeszyt „Kregu Biblijnego”, wraz z utrwalonym na płycie CD nagraniem dalszych rozdziałów Ewangelii według św. Mateusza, skłoni naszych czytelników do kontynuacji przygody ze słowem Bożym i sprawi, iż spotkanie z nim zrodzi zbawcze owoce w ich życiu.

Ks. prof. dr hab. Henryk Witczyk

Przewodniczący Dzieła Biblijnego im. św. Jana Pawła II

**SPOTKANIA
Z EWANGELIĄ
ŚW. MATEUSZA**

1. WYZNANIE PIOTRA (Mt 16,13-20)

Wydarzenie, podczas którego doszło do rozpoznania prawdziwej tożsamości Jezusa, a także do przyznania prymatu Piotrowi, miało miejsce pod Cezareą Filipową. Dzisiejsze Banjas położone jest ok. 40 km na północny wschód od Jeziora Galilejskiego, w pobliżu źródeł Jordanu, u stóp góry Hermon. Miejscowość nazwano Cezareą Filipową od imienia Filipa, tetrarchy Iturei i Trachonitis, brata Heroda Antypasa (chodziło o to, aby odróżnić ją od Cezarei Nadmorskiej). Były to tereny pogańskie, na których rozpowszechniony był kult bożka Baala. Zanim miejscowość ta przypadła Filipowi, Herod zbudował w niej świątynię dedykowaną „boskiemu” Cezarowi, stąd później Filip nazwał miasto Cezareą, czyli miastem poświęconym Cezarowi, miastem Cezara. To właśnie w tej okolicy Jezus zapytał swoich uczniów: „*Za kogo ludzie uważają Syna Człowieczego?*” (Mt 16,13). Nie powinno nas to dziwić. Przecież już wcześniej Jan Chrzciciel posyłał swoich uczniów do Jezusa z pytaniem: „*Czy Ty jesteś Tym, który ma przyjść, czy też innego mamy oczekiwać?*” (Mt 11,3), a niebawem Jezus zapytał także faryzeuszy, co sądzą o Mesjaszu (Mt 22,41n.). Uczniowie mieli więcej okazji, aby zetknąć się z różnymi opiniami, niż sam Jezus. On był Nauczycielem i ludzie czuli przed Nim respekt. Nikt z tych, którzy Go słuchali, nie odważyłby się snuć tego typu domysłów w Jego obecności. Uczniowie natomiast często zachodzili do różnych miejscowości choćby po to, aby uzupełnić zapasy na dalszą drogę. Wówczas ludzie mniej lub bardziej świadomi tego, kim oni są, dość swobodnie mówili, co myślą o ich Mistrzu. Dlatego nie dziwi fakt, że na pytanie Jezusa padło kilka odpowiedzi: „*Jedni za Jana Chrzciciela, inni za Eliasza, jeszcze inni za Jeremiasza albo za jednego z proroków*” (Mt 16,14). O tym, że jest On zmartwychwstałym Janem Chrzcicielem, był przekonany nawet Herod Antypas, który sam kazał ściąć Jana. I słysząc o Jezusie i Jego dziełach, był przekonany, że to Jan powrócił obdarzony cudotwórczą mocą (Mt 14,2). Podobnie zapewne myśleli zwolennicy Heroda. Ci, którzy rozpoznawali w Jezusie Eliasza, dawali wyraz przekonaniu, że jest On tak wielki, jak największy z proroków, ale jednocześnie, że jest poprzednikiem Mesjasza. Również prorok Jeremiasz zajmował szczególne miejsce w oczekiwaniach Izraela. Wierzano między innymi, że zanim nadejdzie Mesjasz,

powróci Jeremiasz z Arką Przymierza i ołtarzem całopalenia, które ocalał ze świątyni, a tym samym chwala Boża znów zamieszka pośród swego ludu. Warto zauważyć, że tylko ewangelista Mateusz, przypominając o wielkich katastrofach, które dotknęły naród wybrany, powołuje się na proroctwa Jeremiasza (Mt 2,17; 27,9).

Jezus jednak na tym nie poprzestał. Dowiedziawszy się bowiem, za kogo uważają Go ludzie, pragnął dowiedzieć się, co kryje się w sercach tych, którzy byli najbliżej Niego, zadał więc pytanie swoim uczniom: „*A wy za kogo Mnie uważacie?*” (Mt 16,15). W imieniu Dwunastu odpowiedział Piotr, co świadczy o jego szczególnej pozycji w tej wspólnotce: „*Ty jesteś Mesjasz, Syn Boga żywego*” (Mt 16,16). Wyznanie to łączy w sobie dwa główne tytuły chrystologiczne: „*Mesjasz*” i „*Syn Boży*”. Odpowiedź Piotra przekroczyła więc wszelkie opinie ludzi o Jezusie. Nie jest On bowiem poprzednikiem Mesjasza, ale właśnie Tym, który ma przyjść, na którego czekają, Zbawcą swego ludu. Swoim wyznaniem Piotr dał wyraz przekonaniu, że w Jezusie spełniają się Boże obietnice, wypełniają się w Nim słowa Pisma, że Jezus jest odpowiedzią na odwieczne oczekiwania narodu wybranego. Poza tym Jezus jest jedynym objawicielem Boga, jedynym pośrednikiem między Bogiem a człowiekiem.

„A wy za kogo Mnie uważacie?” (Mt 16,15)

Dlaczego [Chrystus] nie zapytał od razu o ich własne zdanie, lecz pyta o zdanie ludzi? [...] Przez sposób, w jaki zostało postawione pytanie, zostali doprowadzeni ku głębszemu poznaniu i zachęcani, by nie sugerowali się niskim mniemaniem wielu [...]. Drugim pytaniem pobudził ich do wzniesienia się ku wyższemu wyobrażeniu o Nim i pokazał im, że te opinie niezbyt odpowiadają Jego godności. Dlatego oczekuje od nich innej i stawia drugie pytanie, aby nie byli takiego samego zdania, jak wielu [...]. Odwodzi ich od mniemania ludzi, mówiąc: „A wy za kogo Mnie uważacie?” [...].

Pytanie było skierowane do wszystkich, a odpowiada sam Piotr [...]. Cóż na to Chrystus? „Błogosławiony jesteś, Szymonie”. Gdyby Piotr nie wyznał o Nim prawdziwie, iż pochodzi od Ojca, gdyby uznawał Go za jednego z wielu, rzecz ta nie zastąpiłaby na błogosławieństwo. Wszak już przedtem, ci, którzy znajdowali się w łodzi po burzy, powiedzieli: „Prawdę mówiąc jesteś Synem Bożym” (Mt 14,33), a nie pobłogosławił ich. Wyznali bowiem nie takie synostwo, jak Piotr, lecz uważali [Go] za wybranego między wieloma, ale nie tej samej istoty [ousia] co Ojciec [...]. Piotr wyznał, że On jest prawdziwym Synem [...]. Mówił Piotr, ale Ojciec mu to podał, abys uwierzył, że nie jest to opinia ludzka, ale dogmat Boży (św. Jan Chryzostom, „Homilie na Ewangelie według św. Mateusza” 54, 1-2, tłum. J. Krystyński).

„Ty jesteś Piotr [czyli Skala]” (Mt 16,18)

Stwierdzivszy, że wyznanie Piotra jest skalą, Jezus powiedział, że na tej skale zbuduje swój Kościół. Oznacza to, że zbuduje swój Kościół na takim samym wyznaniu i na takiej samej wierze. Dlatego też, zwracając się do tego, który pierwszy wyznał Go tym tytułem, w oparciu o to wyznanie przyznaje mu też władzę, która do niego należeć będzie – mówiąc o szczególnym i wspólnym dobru Kościoła – które jemu właśnie będzie powierzona. To począwszy od tego wyznania – które odtąd miało się stać wspólnym dziedzictwem wszystkich wierzących – nadał mu to imię: Skala. W ten sposób Jezus przyznał mu szczególną cechę Kościoła, jakby ten istniał już w Piotrze na mocy złożonego wyznania. W konsekwencji pokazuje przez to także, że jest to wspólne dobro Kościoła, ponieważ także wspólne dobro wyznania po raz pierwszy ukazało się w Piotrze. Mówi później, że w Kościele będą klucze królestwa niebieskiego. Jeśli ktoś posiada klucze do tego pierwszego, czyli do Kościoła, jednocześnie będzie posiadał klucze do wszystkich spraw niebieskich. Ten, kto jest zaliczony do Kościoła i uznany za jego członka, jest też uczestnikiem i dziedzicem nieba (Teodor z Mopsuestii, „Fragment do Ewangelii Mateusza” 92, tłum. za „Ojcowie Kościoła komentują Biblię. Nowy Testament”, t. 1b: „Ewangelia według św. Mateusza. Rozdziały 14-28”, red. T. Skibiński, Warszawa – Ząbki 2018).

Słyszac taką odpowiedź, Jezus zwrócił się do Piotra: „Błogosławiony jesteś, Szymonie, synu Jony. Albowiem nie objawiły ci tego ciało i krew, lecz Ojciec mój, który jest w niebie” (Mt 16,17). Jezus nazwał Piotra „błogosławionym”, czyli „szczęśliwym” nie dlatego, że czymś się wyróżnił, ale ze względu na dar poznania, jaki otrzymał od Boga. Sformułowanie „ciało i krew” oznacza człowieka w całej jego niedoskonałości i ograniczoności. Objawienie może pochodzić wyłącznie od Boga i jako takie właśnie stało się udziałem Piotra: Bóg Ojciec objawił mu naturę swojego Syna. Można powiedzieć, że wyznanie Piotra zostało wypowiedziane pod natchnieniem Bożym.

Jezus dalej mówi do Piotra: „Otoż i Ja tobie powiadam: Ty jesteś Piotr [czyli Opoka] i na tej opoce zbuduję Kościół mój, a bramy piekielne go nie przemogą” (Mt 16,18). Szymon otrzymał nowe imię. Potwierdzają to zgodnie pozostali synoptycy, pisząc o wyborze Dwunastu (Mk 3,16 i Łk 6,14). Poświadczą to również Jan Ewangelista, wkładając w usta Jezusa aramejskie słowo *kefa* (gr. *petros* – J 1,42). Św. Jan Paweł II tak wyjaśnia znaczenie tego imienia apostoła: „Wiemy, że słowo aramejskie *kefa*, którym się posłużył Jezus, podobnie jak odpowiadające mu słowo greckie *petros*, oznaczają skalę. W Kazaniu na górze Jezus posłużył

się przykładem człowieka roztropnego, który dom swój zbudował na skale (Mt 7,24). Zwracając się z kolei do Szymona, Jezus mówi mu, że dzięki swej wierze, będącej Bożym darem, stał się on jak skała, na której można wznieść budowlę nie do zburzenia. Jezus oznajmia następnie, że postanowił wznieść na tej skale ową budowlę, czyli swój Kościół [...]. Jezus zamierza zbudować swój Kościół z myślą o specyficznej misji i władzy, którą w swoim czasie nada Szymonowi. Jezus mówi, że Szymon Piotr jest fundamentem, na którym wzniesiony będzie Kościół. Relacja Chrystus – Piotr znajduje więc swoje odniesienie w relacji Piotr – Kościół. Nadaje jej wartość oraz odsłania jej sens teologiczny i duchowy, który obiektywnie i eklezjalnie stanowi podstawę wymiaru prawnego [...]. Musimy również zauważyć, że «Skałą», o której mówi Jezus, jest osoba Szymona. Jezus mówi mu: «*Ty jesteś Kefas*». Kontekst tego stwierdzenia pozwala nam lepiej zrozumieć sens pojęcia «Ty – osoba». Gdy Szymon powiedział, kim jest Jezus, Jezus mówi, kim jest Szymon w Jego planie budowy Kościoła. Szymon zostaje wprawdzie nazwany Skałą po wyznaniu wiary, co zakłada relację pomiędzy wiarą i funkcją skały otrzymaną przez Szymona. Lecz charakter skały zostaje przypisany osobie Szymona, a nie jednemu z jego czynów, chociaż były one szlachetne i miłe Jezusowi: słowo «skała» wyraża byt trwały, istniejący, odnosi się więc bardziej do osoby niż do jej czynu, z natury przemijającego. Potwierdzają to następne słowa Jezusa, który oznajmia również, że bramy piekielne, czyli siły śmierci «nie przemożą go». To wyrażenie można odnieść zarówno do Kościoła, jak i do skały. W każdym razie, zgodnie z logiką wyvodu, Kościół zbudowany na skale nie może ulec zniszczeniu. Trwałość Kościoła związana jest ze skałą. Relacja Piotr – Kościół odtwarza związek między Kościołem i Chrystusem. Jezus mówi bowiem: «Kościół mój». Oznacza to, że Kościół będzie zawsze Kościołem Chrystusowym. Kościołem należącym do Chrystusa. Nie staje się on Kościołem Piotra. Jednak – jako Kościół Chrystusowy – zbudowany jest na Piotrze, który jest Kefasem – Skałą w imieniu i w mocy Chrystusa”¹. Sytuacja zmiany imienia zakorzeniona jest w Starym Testamencie. Pierwszym, któremu Pan Bóg zmienił imię, był Abraham, wcześniej nazywany Abramem (Rdz 17,5). Również jego żona Saraj otrzymała od Boga nowe imię – Sara (Rdz 17,15). Za każdym nadanym przez Boga imieniem kryje się misja, którą człowiek ma do spełnienia. Abraham miał być ojcem licznych narodów, Sara – matką ludów. Piotr natomiast ma być skałą, na której wyrosnie

¹ Jan Paweł II, *Komentarz do Ewangelii*, Kraków 2011, s. 117-118.

nowy lud Boży – Chrystusowy Kościół. Będzie on wspólnotą wszystkich uznających Jezusa za Mesjasza, Syna Boga żywego.

Na tym jeszcze nie koniec misji, jaką Jezus powierzył Piotrowi: „*I tobie dam klucze królestwa niebieskiego; cokolwiek zwiążesz na ziemi, będzie związane w niebie, a co rozwiążesz na ziemi, będzie rozwiązane w niebie*” (Mt 16,19). Do metafory kluczy i władzy powierzonej św. Piotrowi odnosi się jego następca, św. Jan Paweł II: „Ewangelista Mateusz przytacza inną jeszcze metaforę, za pomocą której Jezus wyjaśnia Szymonowi Piotrowi oraz pozostałym apostołom swój zamiar wobec niego: «*I tobie dam klucze królestwa niebieskiego*» (Mt 16,19). Zauważmy od razu, że według tradycji biblijnej klucze królestwa posiada Mesjasz. Istotnie, stosując wyrażenia proroka Izajasza, Apokalipsa przedstawia Chrystusa w następujących słowach: «*Święty, Prawdomówny, Ten, co ma klucz Dawida, Ten, co otwiera, a nikt nie zamknie, i Ten, co zamyka, a nikt nie otwiera*» (Ap 3,7). Tekst Izajasza (Iz 22,22), poświęcony Eliakimowi, jest profetyczną zapowiedzią ery mesjańskiej, w której «*klucz*» służy do otwierania i zamykania nie domu Dawidowego (jako budynku lub dynastii), lecz «*królestwa niebieskiego*»: tej nowej, transcendentnej rzeczywistości, zapowiedzianej i przyniesionej przez Jezusa [...]. Jezus mówi bowiem do Piotra: «*cokolwiek zwiążesz na ziemi, będzie związane w niebie, a co rozwiążesz na ziemi, będzie rozwiązane w niebie*» (Mt 16,19).

Jest to następne porównanie, jakim posługuje się Jezus, by objawić swą wolę powierzenia Piotrowi władzy powszechnej i całkowitej, zagwarantowanej i uwiarygodnionej przez aprobatę nieba. Nie chodzi tylko o władzę ogłaszania prawd nauki lub ogólnych dyrektyw działania: według Jezusa jest to władza «*związywania i rozwiązywania*», inaczej mówiąc podejmowania wszystkich działań, jakich potrzebuje życie i rozwój Kościoła. Opozycja «*związywać*» – «*rozwiązywać*» służy ukazaniu pełni władzy. Należy jednak dodać od razu, że celem tej władzy jest otwarcie dostępu do królestwa, a nie zamykanie go: «*otwieranie*», czyli umożliwianie wejścia do króle-

„Co rozwiążesz na ziemi, będzie rozwiązane w niebie” (Mt 16,19)

Ktoś zapytał, po co Kościół, skoro Pan odpuszcza grzechy temu, kto je wyznaje. Pan powiedział: „Co rozwiążecie na ziemi, będzie rozwiązane w niebie”. Co znaczą te słowa, pouczają przykład Łazarza. Już żył [wskrzeszony z martwych], ale nie mógł jeszcze swobodnie chodzić, oplątany sznurami. Co zatem czyni Kościół, któremu zostały powiedziane powyższe słowa, jeśli nie to, co dalej powiedział Pan do uczniów: „Rozwiążcie go i pozwólcie mu chodzić” (J 10,14)? (św. Augustyn, „Kazania” 67,2,3, tłum. A. Żurek).

stwa niebieskiego, a nie stawianie przeszkód, co równałoby się «zamykaniu». Taki jest właściwy cel posługi Piotrowej, zakorzeniony w odkupieńczej ofercie Chrystusa, który przyszedł, by zbawiać i stać się Bramą oraz Pasterzem wszystkich we wspólnocie jednej owczarni (J 10,7.11.16)². Klucze są symbolem władzy. W tym przypadku władzy interpretowania Prawa. Piotr ma też nimi otwierać bramy królestwa Bożego – w przeciwieństwie do uczonych w Piśmie i faryzeuszy, pod adresem których Jezus niedługo skieruje zarzut: „*Biada wam, uczeni w Piśmie i faryzeusze obtudnicy, bo zamykacie królestwo niebieskie przed ludźmi. Wy sami nie wchodziście i nie pozwalacie wejść tym, którzy do niego idą*” (Mt 23,13-14). Oni obwarowali Prawo Boże wymaganiami, którym zwykli ludzie nie byli władni sprostać. Potępiali więc ludzi za łamanie Prawa, które tak naprawdę sami znieśli, paraliżując je własnymi nakazami i zakazami. Zadaniem Piotra jest więc otworzyć zamknięte przez nich bramy zbawienia.

Po słowach skierowanych do Piotra Jezus zwrócił się do wszystkich uczniów z nakazem zachowania tajemnicy mesjańskiej: „*Wtedy surowo zabronił uczniom, aby nikomu nie mówili, że On jest Mesjaszem*” (Mt 16,20). Tajemnicę mesjańską bardziej akcentuje Marek, być może więc Mateusz przejmuje od niego ten końcowy zakaz. W tej chwili nikt, również żaden z uczniów, nie był gotowy na zrozumienie, że Jezus jest obiecany przed wiekami Mesjaszem. Musiał On najpierw przygotować uczniów, by później w pełni świadomie mogli oni ogłosić tę prawdę całemu światu. Jeszcze jednak nie teraz. Dopiero po zmartwychwstaniu apostołowie publicznie ogłoszą, że Jezus jest Mesjaszem (Dz 2,24.36).

² Tamże, s. 118-119.

„Wyznanie Piotra oznacza, że przedstawienie Jezusa Chrystusa w ludzkich kategoriach, nawet najwyższych, nie jest możliwe. Ludzie, przedstawiając Jezusa jako Eliasza, Jeremiasza lub jednego z proroków, myśleli, że ujmują Go w najwyższych możliwych kategoriach. Eliaz był poprzednikiem tego, którego oczekiwali wszyscy. Jeremiasz [...] miał nieść pomoc od Boga dla ludu znajdującego się w nieszczęściu [...]. Piotr na pewno nie był w stanie podać teologicznej definicji lub filozoficznego sformułowania swego przekonania, gdy mówił, że Jezus jest Synem Boga żywego, ale jednego był całkiem pewny, że Jezusa Chrystusa nie można mierzyć ludzką miarą [...]. Odkrycie Jezusa Chrystusa winno być odkryciem osobistym. Pytanie Jezusa brzmi: *«Wy za kogo Mnie uważacie?»*. Kiedy Piłat zapytał Jezusa, czy jest królem żydowskim, ten tak odpowiedział: *«Czy sam od siebie to mówisz, czy inni powiedzieli ci o Mnie?»* (J 18,33.34). Nasze poznanie Jezusa nie może być wtórne, nie może czymś *«z drugiej ręki»* [...]. Chrześcijaństwo bowiem nie polega na wiedzy o Jezusie. Ale wyłącznie na poznaniu Jezusa. Jezus domaga się osobistego przekonania. Pytanie swe nie zadał tylko Piotrowi. Pyta każdego: *«Wy za kogo mnie uważacie?»*” (W. Barclay, *Ewangelia św. Mateusza*, t. 2, Poznań 2002, s. 171-172).

Wiara nie pochodzi od człowieka, lecz jest darem Bożym, bezinteresownym objawieniem, którego Ojciec udziela swoim dzieciom. Św. Paweł stwierdza: *„Nikt też nie może powiedzieć bez pomocy Ducha Świętego: «Panem jest Jezus»”* (1 Kor 12,3b). Naszym zadaniem jest odpowiedzieć Bogu na ten dar.

Chociaż chrześcijanie nie są zgodni co do tej kwestii, a spór wokół niej trwa już od wieków, to jednak Kościół rzymskokatolicki uznaje, że obietnica prymatu dana Piotrowi przechodzi na każdego biskupa Rzymu, na każdorazowego następcę św. Piotra. Jezus zbudował swój Kościół na Piotrze, na rybaku z Kafarnaum. Słowo *„Mesjasza, Syna Boga żywego”*, jest źródłem niezachwianej ufności dla nas, czyli Kościoła i jego widzialnej głowy, czyli każdego papieża bez wyjątku.